

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 811.111:378.147

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/33.215711>

Юлія АНІСІМОВА,

orcid.org/0000-0002-8165-6161

викладач кафедри іноземних мов № 1

Національного університету «Одеська юридична академія»

(Одеса, Україна) ztrololoz@ukr.net

ЧИТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ ЯК ЗАПОРУКА ШВИДКОГО ОВОЛОДІННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Одним із найважливіших і найефективніших напрямів вищих навчальних закладів є цілеспрямоване культурне набуття студентами знань із дисципліни. Саме на основі читання автентичних текстів на заняттях з іноземної мови формується навичка спілкування англійською мовою. У статті детально проаналізовано загальну характеристику автентичних текстів, обгрунтовано їх змістове наповнення, охарактеризовано актуальність використаних автентичних матеріалів з метою оволодіння знаннями з дисципліни «Англійська мова» та навичками іноземної комунікації. Розглянуто значення автентичних текстів у навчанні іноземних мов майбутніх юристів. Зазначено вплив автентичних вправ на підвищення рівня мотивації до навчання й охарактеризовано різні способи розвитку навичок у майбутніх юристів для здійснення ефективної комунікації. Для більш результативного використання автентичний матеріал має бути правильно підібраний педагогом і спрямований на потреби та інтереси студентів. Відомо, що найбільш придатними для навчання студентів говоріння є оповідання соціального, соціально-психологічного, психологічного, побутового, детективного, гумористичного й ліричного типів. Ці типи оповідань, відбиваючи актуальні та вічні морально-етичні й соціальні проблеми, містять можливість зіставлення різних точок зору щодо певних проблем, які й дають привід для монологічних висловлювань, стимулюють мислення студентів, пробуджують у них асоціацію з власним життєвим досвідом, впливають на їхні почуття та емоції, виступаючи при цьому потенційним мотивом, який активізує мовленнєву діяльність студентів. Робота з автентичними текстами дає змогу в навчальних умовах показати реальні прагматичні соціокультурні ситуації й прокоментувати їх, підвищити внутрішню мотивацію учнів до освоєння іноземної мови, створити психологічну комфортність, розвинути довільну й мимовільну пам'ять, сприяє підвищенню комунікативно-пізнавальної мотивації, формує лінгвокраєзнавчу та інтеркультурну компетенцію, позитивно впливає на особистісно-емоційний стан студентів-юристів.

Ключові слова: автентичні тексти, англійська мова, методика читання, комунікація.

Yulia ANISIMOVA,

orcid.org/0000-0002-8165-6161

Teacher at the Department of Foreign Languages № 1

National University "Odesa Law Academy"

(Odessa, Ukraine) ztrololoz@ukr.net

READING AUTHENTIC TEXTS AS A GUARANTEE OF FAST MASTERING ENGLISH

One of the most important and effective areas of higher education is the purposeful cultural acquisition of knowledge in the subject. English language on the basis of the application of reading authentic texts in foreign language classes – it is with the help of this method that the communication skills are formed. The article analyses in detail the general characteristics of authentic texts, substantiates their content, describes the relevance of the authentic materials used in order to acquire the knowledge of English and foreign language communication skills. The importance of authentic texts in teaching foreign languages to future lawyers is considered. The author notes the influence of authentic exercises on increasing the level of motivation to study, and describes different ways of developing skills of future lawyers for effective communication. For more effective use, authentic material must be properly selected by the teacher, and directed to the needs and interests of students. It is known that the stories of social, socio-psychological, psychological, domestic, detective, humorous and lyrical types are most suitable for teaching students to speak. These types of stories, reflecting current and eternal moral, ethical and social problems, include the possibility of comparing different points of view on certain issues, which give rise to monologues, stimulate students' thinking, awake an association with their own life experiences, influence their feelings and emotions, while acting as a potential motive that activates students' speech activity. Working with authentic texts allows showing real pragmatic socio-cultural situations in educational conditions

and commenting on them, increasing internal motivation of pupils to master a foreign language, creating psychological comfort, developing voluntary and involuntary memory, as well as promotes increase of communicative-cognitive motivation, develops competency, has a positive effect on the personal and emotional state of law students.

Key words: *authentic texts, English language, reading methods, communication.*

Постановка проблеми. Згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти й Концепцією навчання іноземних мов у середніх загальноосвітніх школах і вищих навчальних закладах, основною метою навчання іноземної мови є формування іноземної комунікативної компетенції, що описує мову як засіб спілкування між різними народами, і розвиток умінь і навичок використовувати англійську мову як інструмент комунікації в сучасному світі.

Отже, зростає значення іноземної мови у світі, крім того, сучасна освіта ставить нові вимоги для швидкого оволодіння мовою та призводить до модернізації професійної підготовки.

Головною метою набуття знань з дисципліни «Англійська мова» є оволодіння достатнім рівнем навичок іншомовної компетенції, які будуть реалізовані під час комунікації в різних сферах життєдіяльності.

Тому одним із найважливіших і найефективніших напрямів вищих навчальних закладів є цілеспрямоване культурне набуття знань із дисципліни. Саме на основі застосування читання автентичних текстів на заняттях з іноземної мови формується навичка спілкування англійською мовою.

Крім того, використання автентичних текстів для швидкого оволодіння англійською мовою свідчить про їх функціональність, тобто спрямованість на реальну практичну реалізацію, оскільки вони створюють відповідну ілюзію долучення до справжнього мовного простору, що є основним чинником результативного та швидкого оволодіння англійською мовою.

Аналіз досліджень. Потребу в швидкому оволодінні іноземною мовою вивчали та розглядали в наукових працях вітчизняні й зарубіжні вчені, а саме: М. Бориско, О. Вишневський, Д. Малявін. Застосування автентичних текстів на заняттях з іноземної мови досліджували Г. Верещакін, Ю. Прохоров.

Мета статті – проаналізувати й визначити значення читання автентичних текстів для швидкого оволодіння англійською мовою.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи науково-педагогічну літературу, термін «автентичність» рекомендують використовувати під час навчальної діяльності автентичного мовного та мовленнєвого матеріалу, як зазначає в науко-

вих розробках учений А. Пелищенко, «автентичність» – це якість тексту, що запускає відповідні мовленнєві механізми, які забезпечують комунікацію, в умовах нормально існування суспільства.

Читання є одним із головних видів мовленнєвої сфери індивіда, оскільки розвиває креативне мислення, спрямоване на розуміння мислення, властивостей мовних систем у різних мовах, і розширює світогляд людини.

Розглядаючи лише термін «автентичність тексту», необхідно зауважити, що це оригінальний змістовий текст різної теми чи жанру і створений носієм мови (Бігич, 2012: 19).

Позитивною рисою застосування автентичних текстів на заняттях з англійської мови є вільний вибір матеріалу педагогом. І ці матеріали формують позитивну мотивацію у фахівців, оскільки є більш цікавими і спрямовують на успішну навчальну діяльність, крім того, у студентів, які працюють над цими текстами виникає інтерес; автентичні тексти показують функціонування іноземної мови у відповідній формі.

Під час читання автентичного тексту необхідно зауважити, що в обраному педагогом матеріалі відображаються великий обсяг лексики й чітке граматичне оформлення виразу, а також змістове наповнення, що включає матеріали про культуру різних країн та інформацію, яка є необхідною для потреб і бажань соціуму.

Відповідно до вищезазначеного, цей текст може викликати відповідний стан чи реакцію, сприяє розумовій активності студентів на заняттях з іноземної мови.

Особливого сенсу набуває читання автентичних текстів на заняттях з іноземної мови під час підготовки майбутніх юристів у вищих навчальних закладах (Бігич, 2012: 19).

Відомо, що найбільш придатними для навчання студентів говоріння є оповідання соціального, соціально-психологічного, психологічного, побутового, детективного, гумористичного й ліричного типів. Ці типи оповідань, відбиваючи актуальні та вічні морально-етичні й соціальні проблеми, містять можливість зіставлення різних точок зору щодо певних проблем, які й дають привід для монологічних висловлювань, стимулюють мислення студентів, пробуджують у них асоціацію з власним життєвим досвідом, впливають на їхні почуття та емоції, виступаючи при цьому

потенційним мотивом, який активізує мовленнєву діяльність студентів.

У дослідженні ми зупинимося на розгляді твору "The Chronicles of Narnia", оскільки він включає малюнки граматичних схем англійської мови, а також великий обсяг виразів, що детально описують масштабність культурного складника англійської мови, крім того, запропонований твір має цікаву характеристику різних релігійних, моральних та етичних засад, які відображаються у фантастичних ситуаціях, що мають виховний вплив під час професійної підготовки.

У процесі оволодіння юридичною англійською мови майбутнім фахівцям юридичної сфери потрібно працювати з автентичними правовими документами, у яких описуються аспекти права, правової системи іншої країни, її культури, що сприяють вивченню правової термінології.

На заняттях педагогам необхідно використовувати підручники, матеріали практико-орієнтованих навчальних предметів, які включають автентичні тексти, проведення ділових і рольових ігор, що сприяють формуванню мотивації в майбутніх юристів до їхньої професійної діяльності як високоінтелектуальної сфери й до використання іноземної мови в ній. Підвищення рівня мотивації в студентів-юристів можливе за допомогою перекладів текстів українською мовою та їх екранізації.

Наприклад, у процесі вивчення на практичних заняттях теми «Джерела англійського права» під час читання автентичних текстів із зазначеної проблеми майбутнім юристам педагог пропонував обговорити такі питання: «З якою метою необхідно читати автентичні тексти?», «Назвіть основні причини вивчення текстів правових документів іноземною мовою?» Студенти ділилися власними думками щодо необхідності читання якомога більше автентичних текстів, зміст яких дає змогу дізнатися про особливості правової системи, правових проблем безпосередньо від носіїв мови. Зацікавленість у майбутніх юристів становила можливість вирішення проблем «Читання з метою оволодіння інформацією», «Детальне читання», що характеризує різні види читання автентичних текстів з юридичної сфери.

Під час читання автентичного тексту необхідно враховувати 3 основні кроки (Гальскова, Гез, 2006):

- 1) Pre-reading (дотекстовий);
- 2) While-reading (текстовий);
- 3) Post-reading (післятекстовий).

На дотекстовому етапі читач має розвивати мотивацію до читання автентичного тексту. Підбір цікавої інформації про особисте життя письменника за допомогою відкритих запитань розвиває в студентів-юристів захопленість і цікавість, а якщо використовувати наочну демонстрацію, показувати студентам книги, задавати запитання, це активізує уяву майбутніх фахівців юридичної сфери щодо подальших подій у творі.

Крім того, на цьому етапі потрібно уникати деяких важкозрозумілих і взаємопов'язаних проблем із вимовою деяких мовних одиниць та опрацювання немовної ідіоматичної лексики. Під час дотекстового етапу необхідно використовувати завдання з метою оволодіння новою лексикою, обговорення думок щодо назви розділів і передбачуваного розгортання подій, що мотивує майбутніх юристів до мовленнєвої діяльності.

Текстовий етап передбачає більш глобальне розуміння й усвідомлення тексту, перевірку педагогом, наскільки чітко студент зрозумів змістове заповнення. Під час цього етапу педагог буде завдання на основі запитань, на які потрібно знайти відповіді в тексті твору, створює відповідні граматичні вправи для оволодіння чіткими граматичними правилами.

Післятекстовий період передбачає контроль розуміння тексту з його подальшим обговоренням. На цьому етапі доцільно використовувати низку запитань, які дають змогу студентам висловити власну думку щодо подій у творі, проаналізувати зв'язок мовних конструкцій, ужитих автором для створення відповідного враження читача, скласти план твору, писати короткі анотації до кожної з частин, продукувати переказ сюжету від особи певного героя. Такі завдання сприяють створенню цілісної картинки прочитаного, допомагають відтворити логічний зв'язок подій у творі, розвивають навички аналізу, синтезу й узагальнення.

Під час професійної підготовки майбутніх юристів необхідно використовувати наукові та політичні тексти, що включають спеціальну термінологію. Студенти-юристи набувають знання з іноземної мови, вивчають теми, наприклад, політики чи культурологічної спрямованості. На заняттях потрібно реалізовувати групову форму роботи, під час якої майбутні фахівці розробляють новий продукт чи послугу, що є передумовою для наступних кроків для його реалізації та впровадження. Основна мета використання автентичних матеріалів – креативне інтегрування для подальшого вивчення іноземної мови.

Для швидкого оволодіння англійською мовою необхідно в процесі навчальної діяльності застосовувати вправи із ситуаційною базою. Тому педагогам варто обирати відповідні вправи, які

базуються на реальних подіях і комунікації. Але під час їх реалізації їм необхідно акцентувати увагу майбутніх фахівців юридичної сфери на відмінності між літературною та розмовною мовою, офіційною та неофіційною, а також на розбіжності під час висловлювання думок і відповідного соціального статусу індивіда. Крім того, необхідно зазначити, що автентичні тексти мають включати відому й оновлену інформацію для носіїв мови. У зв'язку з тим що в сучасному світі більшість ділових людей у спілкуванні віддає перевагу лаконічності й стислості, в англійській мові часто застосовується такий вид скорочення: *G'vesee'd*.

Існують такі ситуації, коли використання автентичних текстів включає такі взаємозумовлені аспекти: мовний контекст (студент сприймає його, але не бере участі в процесі спілкування); ситуативний контекст (спеціальна створена система комунікацій, коли студент здійснює спілкування іноземною мовою). Майбутньому спеціалісту пропонуються мовні завдання, у процесі яких він може діяти від свого імені або від іншої особистості.

Саме ситуативність є найважливішим фактором під час підбору автентичного тексту. Побудоване мовне завдання має базуватися на реальних ситуаціях чи створене на основі автентичних відео- чи аудіоресурсів. Ситуативність часто ускладнює завдання, тому що, наприклад, під час проведення рольової чи ділової гри студенту потрібно використовувати в процесі діалогу великий обсяг слів і конструкцій, які розвивають уміння та навички живого спілкування під час занять і насамперед у житті.

Педагог, який здійснює підбір автентичного тексту, має зосереджуватися на таких аспектах:

- ситуативна програма не має бути складною для студента;
- необхідно знати, коли краще реалізовувати метод ситуативності з метою вдосконалення рівня володіння англійською мовою;
- потрібно застосовувати інші вправи;
- використовувати відео, аудіо та інші друковані матеріали з метою вплинути на реакцію студентів, оскільки ці вищезазначені матеріали сприяють реалізації поставленої мети, а саме отримання інформації про країну, мову якої вивчають студенти.

Варто зазначити, що політичні й економічні тексти можуть ефективно використовуватися на заняттях з англійської мови, оскільки такі автентичні тексти мають зв'язок із викладенням іноземних мов і розвивають комплекс позамовних

фактів, які знаходяться в центрі мовних структур та одиниць.

На основі вищезазначеного можна зробити такі висновки, у яких необхідно відобразити вагоме значення автентичних текстів і виділити такі позитивні риси застосування їх на заняттях з англійської мови:

- використовуючи автентичні тексти, студенти мають безпосередній зв'язок з політичною англійською мовою;
- усі матеріали постійно оновлюються;
- автентичні тексти, які педагог бере з відповідних ресурсів (*The Times*), працюють у сфері відповідних мов, тому через певний проміжок часу майбутні спеціалісти, які практикують читання наданих педагогом текстів, стануть фахівцями в читанні політичних чи економічних джерел;
- надані автентичні матеріали можуть мати зв'язок з потребами та цілями студентів.

На основі проаналізованої інформації можемо виділити такі основні параметри для підбору педагогом автентичних текстів.

Текст має бути повністю англійським, під час читання якого майбутній спеціаліст може отримати потрібну інформацію й проаналізувати свої знання мови:

- модернізованим та актуальним, студент повинен проаналізувати отриману інформацію з наданого матеріалу й поєднати все це з інформацією, якою він володіє. Так, наданий текст не має обмежувати галузь мови, оскільки майбутній фахівець має усвідомлювати, що він чинить справжній суспільний вплив, використовує набуті знання, уміння та навички в практичній діяльності;
- підібраним педагогом так, щоб мав стосунок до потреб і бажань студентів.

Читання автентичних текстів на заняттях з англійської мови допомагає показати справжні прагматичні, соціокультурні ситуації та проаналізувати їх, удосконалити внутрішню мотивацію студента з метою оволодіння іноземною мовою, побудувати позитивний психологічний клімат, розвинути пам'ять, сприяє підвищенню рівня пізнавальних комунікацій, формує лінгвістичну компетенцію, має значний вплив на емоційний стан студентів.

Ситуації використання автентичних ресурсів містять два взаємодоповнюючі моменти:

1. мовний контекст, коли учень тільки сприймає його, але сам не приймає участі в комунікації;
2. ситуативний контекст, який розглядається як спеціально організована форма спілкування, коли студент реалізує акт мовленнєвої діяльності іноземною мовою.

Учень бере участь у запропонованій ситуації, може діяти від свого імені або від іншої особи залежно відмовного завдання. Мовна ситуація повинна бути реальною або створена за допомогою автентичних аудіо-, відеоресурсів.

Ситуативність часто робить завдання занадто важким, оскільки під час рольової гри доводиться використовувати в діалогах більшу кількість слів і конструкцій, ніж це допустимо з методичного погляду. Водночас ситуативні конструкції мотивують навчання і сприяють розвитку навичок вільної й живої комунікації як під час аудиторних занять, так і в житті (Полонська, 2016: 377).

Під час підбору автентичних матеріалів варто брати до уваги таке:

1. Не можна допускати, щоб програма через її ситуативність ставала надто важкою.

2. Викладач має знати, на якому етапі навчання використовувати метод ситуативності для досягнення кращих результатів у вивченні іноземної мови.

3. Викладач має підключати до процесу навчання інші типи й види вправ, крім ситуативних, якщо вони більше доцільні на конкретному етапі навчання.

4. Варто полегшувати реакцію учнів як за допомогою відеоматеріалів, так і за допомогою друкованих. Відеоматеріали, картинки поживляють процес навчання іноземної мови і сприяють досягненню не менш важливої, хоча й другорядної цілі – ознайомлення з країною мови, що вивчається, її традиціями, законами, умовами життя, населенням. Навіть дуже вимогливі тексти (з погляду складності мови й наявності інтелектуальних вимог, які повинні бути виконані, щоб зрозуміти їх), такі як політичні й економічні тексти, можуть бути успішно застосовані в навчанні іноземних мов, тому що такі автентичні тексти нерозривно пов'язані з викладанням іноземних мов, зосереджені на вивченні сукупності позамовних фактів, тобто тих соціокультурних структур та одиниць, які лежать в основі мовних структур та одиниць і відображаються в останніх.

У плані лексики в таких автентичних текстах є широке використання професійної політичної термінології; часте вживання «високих», тобто книжних, слів, неологізмів.

1. Для швидкого оволодіння англійською мовою необхідно в процесі навчальної діяльності застосовувати вправи із ситуативною базою. Тому потрібно обирати відповідні вправи, які базуються на реальних подіях і комунікації (Черниш, 2001).

Але під час реалізації майбутнім педагогом необхідно акцентувати увагу майбутніх фахівців

на відмінності між літературною та розмовною мовою, офіційною та неофіційною.

Крім того, необхідно зазначити, що автентичні тексти мають включати в себе відому та оновлену інформацію для носіїв мови. У зв'язку з тим що в сучасному світі більшість ділових людей віддає перевагу лаконічності й стислості, в англійській мові часто застосовуються скорочення.

Існують такі ситуації, коли використання автентичних текстів включає такі взаємозумовлені аспекти, а саме: мовленнєвий контекст (студент сприймає його, але не бере участі в спілкуванні); ситуативний контекст (спеціальна створена система комунікації, коли студент здійснює спілкування іноземною мовою), майбутньому спеціалісту пропонується мовне завдання, у процесі якого він може діяти від свого імені або від іншої особи (Полонська, 2016: 377–388). Саме ситуативність є найважливішим фактором під час підбору автентичного тексту.

Педагог, який здійснює підбір автентичного тексту, має зосереджуватися на таких аспектах:

– ситуативна програма не має бути складною для студента;

– необхідно знати, коли краще реалізовувати метод ситуативності з метою вдосконалення рівня знань з англійської мови;

– потрібно застосовувати інші вправи;

– використовувати відео- й аудіоматеріали.

2. Варто зазначити, що політичні та економічні тексти можуть ефективно використовуватися на заняттях з англійської мови, оскільки такі автентичні тексти мають зв'язок із викладачем іноземних мов і розвивають комплекс позамовних фактів, які знаходяться в центрі мовних структур та одиниць (Гриняєва, Зуєва, 2018: 7–33).

Через деякий проміжок часу майбутні спеціалісти, які практикують читання наданих педагогом текстів, стануть фахівцями в читанні політичних та економічних джерел.

Підбиваючи підсумок вищесказаного, необхідно ще раз підкреслити важливість використання автентичних ресурсів і зазначити такі переваги використання справжніх матеріалів під час навчання іноземних мов (зокрема, студентів-юристів):

1. Автентичні матеріали приводять учнів до безпосереднього контакту з політичною/діловою англійською мовою.

2. Автентичні матеріали, узяті з періодичних видань, завжди йдуть у ногу з часом і постійно оновлюються.

3. Автентичні матеріали з конкретних джерел, таких як The Times, The Financial Times, як пра-

вило, стосуються галузей, відповідних мові, так що через деякий час студенти-юристи, які практикують читання цих джерел, стануть експертами в читанні політичних/економічних публікацій (Leung, 2005: 220).

4. Автентичні матеріали є джерелом сучасних матеріалів, що можуть мати безпосередній стосунок до потреб майбутніх фахівців юридичної сфери, які вивчають міжнародне право, міжнародну економіку й міжнародні відносини.

Висновки. Отже, з наведеної вище інформації ми маємо чотири критерії для вибору найбільш відповідних автентичних текстів:

1. Це повинен бути справжній англomовний текст, із якого студент зможе отримати додаткову цінну інформацію, поєднавши справжню англійську зі своїм знанням мови.

2. Текст має бути сучасним та актуальним, щоб студенти дізналися з нього про щось нове й були

в змозі об'єднати свої знання про світ з інформацією, яку вони отримують із цього матеріалу.

3. Текст не повинен обмежувати галузь мови, так щоб студенти відчували, що підвищують знання з мови, і вміли застосовувати здобуті знання, уміння й навички на практиці.

4. Обраний текст має безпосередньо стосуватися потреб учнів.

Отже, робота з автентичними текстами дає змогу в навчальних умовах показати реальні прагматичні соціокультурні ситуації й прокоментувати їх, підвищити внутрішню мотивацію учнів до освоєння іноземної мови, створити психологічну комфортність, розвинути довільну й мимовільну пам'ять, сприяє підвищенню комунікативно-пізнавальної мотивації, формує лінгвокраїнознавчу й інтеркультурну компетенцію, позитивно впливає на особистісно-емоційний стан учнів, забезпечує можливість одночасного звернення до мови й культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови*. 2012. № 1. С. 19–30.
2. Гальскова Н. Д., Гез Н. И. Теория обучения иностранным языкам. *Лингводидактика и методика* : учебное пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. учеб. заведений. 3-е изд. стер. Москва : Издательский центр «Академия», 2006. 336 с.
3. Гриняева Н. М., Зуева И. В. Читання як засіб формування мовленнєвої компетенції при вивченні дисципліни «Іноземна мова за проф. спрямуванням». *Science Review*. 2018. № 2 (9). С. 27–33.
4. Полонська Т. К. Автентичний текст як основний структурний компонент навчальних посібників елективних курсів з іноземних мов для учнів профільної школи (на прикладі навчального посібника “Culture and Art of Great Britain”). *Проблеми сучасного підручника*. 2016. Вип. 17. С. 377–388.
5. Черниш В. В. Навчання англomовного читання та аудіювання із застосуванням аудіокнижок художніх творів (середня загальноосвітня школа з поглибленим вивченням іноземної мови) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ : Київ. нац. лінгв. ун-т, 2001. 21 с.
6. Leung C. Convivial communication: recon text ualizing communicative competence. *International Journal of Applied Linguistics*. 2005. № 2. Vol. 15. P. 220.

REFERENCES

1. Bigych O.B. Metodyka formuvannia inshomovnoi kompetentnosti v audiiuvanni [Methods of Forming Foreign Language Listening Competence]. *Foreign Languages*. 2012. no. 1, pp. 19–30 [In Ukrainian].
2. Galskova N.D., Gez N.I. Teoriya obuchenija inostrannym jazykam. *Lingvodidaktika i metodika: ucheb. posobie dlja stud. lingv. un-tov i fak. in. jaz. vyssh. ucheb. Zavedenij* [Theory of Foreign Language Teaching. Linguodidactics and Methodology: Textbook for Students of Linguistic Universities and Faculties of Foreign Languages of Higher Educational Institutions]. 3rd ed. Moscow : Academy Publishing Center, 2006. 336 p. [in Russian].
3. Hriniaieva N.M., Zuieva I.V. Chytannia yak zasib formuvannia movlennievoi kompetentsii pry vyvchenni dystsypliny «Inozemna mova za prof. spriamuvanniam» [Reading as a Means of Forming Speech Competence in the Study of the Subject “Foreign Language by Specialization”]. *Science Review*. 2018. no. 2 (9). pp. 27–33 [In Ukrainian].
4. Polonska T.K. Avtentychnyi tekst yak osnovnyi strukturnyi komponent navchalnykh posibnykiv elektivnykh kursiv z inozemnykh mov dlja uchniv profilnoi shkoly (na prykladi navchalnoho posibnyka Culture and Art of Great Britain”). [Authentic Text as the Main Structural Component of Textbooks of Elective Courses in Foreign Languages for Pupils of Specialized Schools (on the example of the textbook Culture and Art of Great Britain)]. *Problems of Modern Textbook*. 2016. is. 17. pp. 377–388 [In Ukrainian].
5. Chernysh V.V. Navchannia anhlomovnoho chytannia ta audiiuvannia iz zastosuvanniam audioknyzhok khudozhnykh tvoriv (serednia zahalnoosvitnia shkola z pohlyblyenym vyvchenniam inozemnoi movy) [Teaching Reading and Listening in English with the Use of Audiobooks of Works of Art (secondary school with in-depth study of a foreign language): Author’s Abstract of the Thesis for PhD in Pedagogy: Specialization 13.00.02 Theory and Methods of Teaching: Germanic languages]. *Kyiv*. 2001, 21 p. [In Ukrainian].
6. Leung C. Convivial communication: recon text ualizing communicative competence. *International Journal of Applied Linguistics*. 2005. № 2. Vol. 15. P. 220.